

Posudek oponenta na bakalářskou práci

Autorka: Tereza Horáková

Školitel: PhDr. Miloš Ševčík, Ph.D.

Oponent: Mgr. Ondřej Dadejík, Ph.D.

Název práce: *Fenomenologické pojetí architektury Christiana Norberg-Schulze*

Bakalářská práce Terezy Horákové *Fenomenologické pojetí architektury Christiana Norberg-Schulze* představuje myšlení známého norského teoretika architektury. Autorka se snaží vysledovat hlavní momenty, jimiž Norberg-Schulzovo pojetí architektury během svého vývoje prošlo a pokouší se proniknout hlouběji k jeho základům. Nepřekvapivým, protože všeobecně známým klíčem k uchopení jádra Norberg-Schulzova pojetí jsou pak pro autorku některé pojmy a obraty z pokročilejší fáze myšlení Martina Heideggera. Hlavním přínosem práce by podle zadání mělo být představení základních (Norberg-Schulzem pouze přejatých) pojmů, sloužících k pojímání významu architektury, především pak z hlediska dějin západní filozofie navýsost důležitého pojmu „místa“.

Viděna z většího odstupů, je bakalářská práce rozmyšlena a realizována smysluplně. Autorka se nejdříve zaměřuje na období „analytického přístupu k architektuře“, přičemž čerpá z Norberg-Schulzovy rannější práce *Intence v architektuře* (1963). Tato část je představena velmi stručně, neboť slouží pouze pro odlišení základního obratu, jak píše autorka, který Norberg-Schulzovo myšlení o architektuře zaznamenalo poté, co se Norberg-Schulz seznámil s dílem Martina Heideggera. Ačkoli jsou v práci heslovitě uvedeny inspirační zdroje tohoto období (sociologie, psychologie, tvarová psychologie, sémiotika) a ačkoli autorka uvádí, že z analytického přístupu i po zmíněném obratu Norberg-Schulz nadále zachovává „důraz na propojení člověka a krajiny při uchopování architektury“ (12), práci (a potažmo práci) by prospělo hlubší a detailnější zhodnocení tohoto posunu. Proč je třeba mluvit o „obratu“, resp. jaké dříve nezkoumané a nereflektované aspekty lze po tomto obratu nahlédnout a především jaké důsledky pro zkoumání architektury z toho plynou?

Podrobněji zpracovaná druhá hlavní část práce se již věnuje zmíněné heideggerovskému orientované koncepci založené na vztazích mezi pojmy „místa“, „krajiny“ a „bydlení“ a „básnění“. Autorka postupuje velmi opatrně podle analyzovaných textů (resp. textu), nepouští se do hlubšího výkladu či interpretace, nepokouší se překládat diskutované pojmy vlastními ani cizími slovy. To je samozřejmě postup legitimní a pravděpodobně poctivější než nějaké

nekontrolované bájení. V tomto případě však autorčině textu velmi často schází nejen jakýkoli kritický odstup, vytrácí se často i význam pojmů, o nichž je referováno. Jeden z příkladů: „*Primárně si pokládá otázky; Můžeme básnický bydlet? Má básnění a bydlení spolu něco společného? Tyto otázky mu vyplývají z Hölderlinovy básně, ze které pochází i název tohoto textu. Jak může mít bydlení a poezie něco společného? Heidegger podotýká, že toto spojení nejdříve prozkoumá, než ho zavrhne. Heidegger téma bydlení dále rozvíjí, právě díky tomu, že jej vztahuje k poezii. Tím se nám odhalila souvislost s pravým významem bydlení a s poezií. Heidegger tak dochází ke stanovisku, že „to první, bydlení, spočívá na tom druhém, básnění.“* (17–18) Čtenář se nedozví jak a proč Heidegger téma bydlení dále rozvíjí, dozví se opět pouze to, že jej vztahuje k poezii a přesto autorka nakonec tvrdí „že se nám tím odhalila souvislost s pravým významem bydlení a s poezií“.

Je rovněž škoda, že autorka nevyužila v dávné i nedávné minulosti, stejně jako s novými impulzy i v současnosti, probíhajících diskusí o povaze místa (resp. vztahu místa a prostoru), o konceptuálních a historických souvislostech pojmu krajiny, o problematičnosti a potřebě redefinice v současnosti nadužívaného pojmu prostředí (*environment*), nebo nakonec o pojmu „atmosféry“ či „ambiance“, jež jsou tolik významné i pro u Norberga-Schulze. Jsem si vědom, že každá bakalářská práce má své limity, nicméně alespoň zasazení do těchto kontextů by pomohlo učinit prezentaci významu pojmosloví Norberga-Schulze (včetně jeho heideggerovských kořenů) srozumitelnější. Mám za to, že by se tím vytvořil i prostor pro kladení explicitně *estetických* problémů, které jsou v diskutovaném materiálu ponechány bez rozlišení, možná i rozpoznání.

Samotný text předkládané práce tedy zůstává na rovině představení jednoho z děl, které učinilo Christiana Norberga-Schulze slavným. Zajímavý záměr vysledovat a prozkoumat vývoj myšlení tohoto autora, včetně objasnění významu explicitní a zjevné fenomenologické inspirace, však zůstává z větší části nenaplněn. Stylistická a jazyková úroveň práce je pro žánr bakalářské práce dostačující, rozsah a relevance použité literatury rovněž, obrazová příloha plní funkci spíše dekorativní.

Na základě výše uvedených důvodů doporučuji bakalářskou práci Terezy Horákové k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby navrhuji hodnotit ji stupněm **dobře**.

V Praze, 6. 2. 2014

Ondřej Dadejík